

Bryssel den 17 oktober 2025
(OR. en)

14203/25

MAMA 247	COHOM 152
MED 77	JAI 1476
CFSP/PESC 1493	MIGR 383
COPS 509	COTER 173
WTO 93	TRANS 477
ENV 1051	EMPL 445
ENER 537	DIGIT 202
ECOFIN 1367	EDUC 390
DEVGEN 182	POLMAR 62

FÖLJENOT

från: Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör

inkom den: 17 oktober 2025

till: Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd

Komm. dok. nr: JOIN(2025) 26 final

Ärende: GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN
Pakten för Medelhavsområdet
Ett hav, en pakt, en framtid

För delegationerna bifogas dokument – JOIN(2025) 26 final.

Bilaga: JOIN(2025) 26 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

UNIONENS HÖGA
REPRESENTANT FÖR
UTRIKES FRÅGOR OCH
SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 16.10.2025
JOIN(2025) 26 final

**GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**Pakten för Medelhavsområdet
Ett hav, en pakt, en framtid**

1. INLEDNING

Tillsammans har Europeiska unionen (EU) och dess partner i södra Medelhavsområdet¹ ett antal gemensamma möjligheter, utmaningar och ansvarsområden: det är **vårt gemensamma Medelhavsområde**. Vi arbetar i partnerskap för ett stabilt och välmående Medelhavsområde.

Sedan **Barcelonaprocessen**² inrättades 1995 har skapandet av ett område med gemensam fred och gemensamt välstånd i Medelhavsområdet varit ett strategiskt mål för Europeiska unionen. Med utgångspunkt i en befintlig uppsättning institutioner och samarbetsformat har **2021 års agenda för Medelhavsområdet och dess ekonomiska plan och investeringsplan**³ lett till ytterligare ett uppsving, och har mobiliserat en finansiering från EU till det södra grannskapet inom ramen för den ekonomiska planen och investeringsplanen på omkring sex miljarder euro totalt, vilket därmed utlöste investeringar på omkring 27 miljarder euro för flera konkreta flaggskeppsprojekt.

Utnämningen av den första **kommissionsledamoten med ansvar för Medelhavsområdet** någonsin, i nära samarbete med **Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik**, är en särskild markering av EU:s ambition att vara mer aktivt och ha en mer fokuserad strategi för Medelhavsområdet.

Pakten för Medelhavsområdet (pakten) återspeglar denna strategiska ambition. Vi vill stärka dessa förbindelser och uppnå en **djupare integration inom det gemensamma Medelhavsområdet**. Syftet med pakten är att få till stånd ett paradigmskifte, vilket är nödvändigt för att förverkliga den fulla potentialen i vårt partnerskap och samarbeta på grundval av principerna om gemensamt egenansvar, gemensamt skapande och gemensamt ansvar.

I Medelhavsregionen möts tre kontinenter – Europa, Afrika och Asien – och detta område är en viktig knutpunkt för ekonomiskt partnerskap, kulturellt utbyte och dialog mellan dessa olika regioner. Den nuvarande globala och regionala geopolitiska kontexten kräver närmare politiska förbindelser och ett förstärkt partnerskap. I synnerhet påverkar effekterna av kriget i Gaza både Mellanöstern och resten av världen, vilket leder till ökad osäkerhet och instabilitet. Den nya överenskommelsen om ett slut på Gazakonflikten är en historisk milstolpe och erbjuder en möjlighet för Israel, Palestina och regionen i stort att skapa en trovärdig politisk väg mot varaktig fred och säkerhet som bygger på tvåstatslösningen. EU:s omedelbara prioritering är att se till att tillräckligt humanitärt bistånd når Gaza, men EU kommer också att bidra genom att ge stöd till styret och reformerna av den palestinska myndigheten, tillhandahålla finansiering för återuppbyggnaden av Gaza, bland annat genom att sammankalla givargruppen för Palestina, och stärka närvaron av EU:s GSFP-uppdrag.

Den senaste tidens konflikter och oroligheter – bland annat i Libanon, Syrien, Jemen och Iran – har ökat spänningarna ytterligare, vilket påverkar säkerheten till havs och den internationella handeln. Medelhavsområdet står också inför hotet om spridningseffekter till följd av

¹ Södra Medelhavsområdet omfattar de tio partnerna i det södra grannskapet: Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Libyen, Marocko, Palestina*, Syrien och Tunisien.

* Denna beteckning ska inte uppfattas som ett erkännande av en palestinsk stat och påverkar inte de enskilda medlemsstaternas ståndpunkter i frågan.

² *Barcelona Declaration and Euro-Mediterranean partnership* | EUR-Lex.

³ JOIN(2021) 2.

osäkerheten och instabiliteten i Afrika, särskilt i det intilliggande Sahel, som är av strategisk betydelse för de nordafrikanska länderna. Rysslands anfallskrig mot Ukraina påverkar också regionen, särskilt när det gäller livsmedelstryggheten.

Pakten är ett tillfälle att omforma våra grundläggande förbindelser och understryka vårt engagemang för fred, säkerhet och den multilaterala regelbaserade världsordningen, och ge en tydlig politisk partnerskapssignal på den globala arenan.

Genom pakten kommer en **praktisk ram för samarbete** att upprättas som kombinerar ett starkt politiskt engagemang med en nedifrån och upp-strategi via genomförandet av gemensamma initiativ på prioriterade politikområden av ömsesidigt intresse. Dessa initiativ kan ge påtagliga resultat för människor i alla åldrar, särskilt för ungdomar, kvinnor, småföretag och entreprenörer. Pakten kommer att främja samarbetet på regional och lokal nivå i det gemensamma Medelhavsområdet. Den pågående samhällliga och ekonomiska omvandlingen i regionen erbjuder en mångfald möjligheter till samarbete som kan gynna människor. Samtidigt kan den gemensamma hanteringen av viktiga klimat-, miljö- och säkerhetsfrågor bidra till att bygga upp och ytterligare stärka regionens motståndskraft, samtidigt som vårt partnerskap ges en ny inriktning på framtidsbranscher. Pakten är en möjlighet att rikta insatserna mot områden som kan ha en **varaktig och omvälvande inverkan** på regionen i stort och globalt.

Pakten är resultatet av en **omfattande samrådsprocess** med de tio partnerländerna i södra Medelhavsområdet, EU:s medlemsstater, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Europeiska regionkommittén, grannländer utanför EU, FN-organ och andra internationella organisationer. Mot bakgrund av dess unika sammansättning som en mellanstatlig organisation där alla partnerländerna i EU och i södra Medelhavsområdet är medlemmar har **Medelhavsunionen** varit involverad på nära håll. **Anna Lindh-stiftelsen** har också spelat en viktig roll i samråden.

Samråd genomfördes också med många olika intressenter som företräder olika delar av det civila samhället, däribland ekonomiska, kulturella och sociala aktörer, den akademiska världen och tankesmedjor. Särskild uppmärksamhet ägnades den regionala och lokala dimensionen, även mot bakgrund av att dessa dimensioner kommer att vara avgörande för genomförandet av pakten. Ungdomar var delaktiga i samråden genom en rad evenemang, särskilt genom **Euromeds ungdomsdialog**.

Resultatet av dessa samråd diskuterades som en del av **ministermötet mellan EU och det södra grannskapet** den 14 juli 2025, där de tio partnerna i södra Medelhavsområdet och EU:s medlemsstater bekräftade sin vilja att samarbeta pragmatiskt om den framtida paktens konkreta initiativ och åtgärder.

Med tiden har pakten också möjlighet att **utöka sin räckvidd bortom södra Medelhavsområdet**, genom att bygga vidare på synergier med andra EU-initiativ. Ett deltagande i åtgärder av ömsesidigt och strategiskt intresse av partnerna i Gulfstaterna, de angränsande afrikanska länderna söder om Sahara, främst Mauretanien och Senegal, Turkiet samt partnerna på västra Balkan och i Svarta havsområdet⁴ kommer att undersökas och

⁴ Europeiska unionens strategi för Svartahavsregionen, JOIN(2025) 135.

uppmuntras i lämpliga fall. Samarbete med **regionala organisationer** – Afrikanska unionen, Arabförbundet och Golfstaternas samarbetsråd – kommer också att eftersträvas.

Pakten kommer att stödja en ytterligare förstärkning av **trepartssamarbeten, särskilt med Golfstaterna**. Detta är av avgörande betydelse eftersom dessa länder utgör en viktig bro mellan Europa, Asien och Afrika och kan spela en viktig roll när det gäller att ta itu med politiska, ekonomiska, utvecklingsmässiga och humanitära problem i södra Medelhavsområdet, och särskilt i Mellanöstern. Många fokusområden i pakten sammanfaller med prioriteringarna i EU:s gemensamma meddelande om ett strategiskt partnerskap med Golfstaterna⁵, särskilt när det gäller den gröna omställningen, handel, transport, regional stabilitet och global säkerhet.

2. PAKTENS TRE PELARE

Pakten utgör början på en process som är öppen till sin natur och skapar en **praktisk ram för samarbete** uppbyggd kring tre pelare:

- I. **Människor: drivkraft för förändring, förbindelser och innovation**
- II. **Starkare, mer hållbara och integrerade ekonomier**
- III. **Säkerhet, beredskap och migrationshantering**

De tre pelarna är **nära sammankopplade**. Varje pelare omfattar en **första uppsättning nya och genomförbara initiativ**, samt förslag om att **utöka befintliga åtgärder** som kan ha en omvälvande effekt och tillföra ett mervärde. Pakten bygger på **principen om flexibilitet**, som kommer att möjliggöra ett varierat deltagande av parterna i genomförandet av de olika initiativen.

Pakten kommer att **bygga på befintliga initiativ**, däribland den ekonomiska planen och investeringsplanen, associeringsavtalen, partnerskapsprioriteringarna, de strategiska och övergripande partnerskapen, andra regionala samarbetsramar samt medlemsstaternas nationella strategier⁶.

Alla relevanta EU-finansieringsinstrument kommer att mobiliseras för att stödja genomförandet av pakten, som är förenlig med prioriteringarna för instrumentet Europa i världen⁷, Global Gateway och det framtida instrumentet Europa i världen⁸. Bidrag från EU:s medlemsstater och partner i södra Medelhavsområdet kommer att efterfrågas för att maximera åtgärdernas effekter och synergieffekter. I Team Europe-strategin kommer EU-medlemsstaternas finansinstitut, internationella finansinstitut⁹ och finansiering från den privata sektorn att användas i syfte att skapa möjligheter för människor och företag.

EU och partnerländerna i södra Medelhavsområdet kommer att sträva efter att upprätthålla mänskliga rättigheter, goda styrelseformer och grundläggande friheter, i linje med Agenda 2030 för hållbar utveckling. De kommer samtidigt att främja **jämställdhet, icke-diskriminering och rättigheter för personer med funktionsnedsättning**. Detta

⁵ JOIN(2022) 13.

⁶ Däribland Mattei-planen för Afrika och den därmed sammanhängande Romprocessen.

⁷ Förordning (EU) 2021/947.

⁸ [EU-budgeten 2028–2034](#).

⁹ Framför allt Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD).

kommer att utgöra en grund för genomförandet av initiativen och är en viktig faktor för att upprätthålla ett levande civilt samhälle och främja ett hälsosammare och mer gynnsamt företagsklimat.

I. Människor: drivkraft för förändring, förbindelser och innovation

Det gemensamma Medelhavsområdet börjar med människorna: det är ett gemensamt kulturellt, historiskt och mänskligt område. Förbindelser mellan människor skapar broar som främjar ömsesidig förståelse och ger möjligheter till tillväxt och utveckling, skapar stabilitet och framhäver fördelarna med samarbete.

Samtidigt som vi i EU står inför sjunkande demografiska trender som påverkas av en kombination av höga livslängder och sjunkande födelsetal, står den södra delen av Medelhavsregionen inför sociala, ekonomiska och demografiska påfrestningar. Med pakten har vi möjlighet att investera i utbildning, kompetens, cirkulär migration och cirkulära försörjningsmöjligheter¹⁰. Utbildning har en tydlig och påvisad inverkan på utveckling och ekonomisk tillväxt. Ungdomar i södra Medelhavsområdet är angelägna om att delta i **högre utbildning och yrkesutbildning**, men färre utexaminerade¹¹, ett ojämnt erkännande av kvalifikationer och begränsad rörlighet samt begränsade möjligheter till arbete och entreprenörskap utgör hinder för deras tillgång till anständiga anställningar på de nationella, regionala och internationella arbetsmarknaderna¹².

Genom att investera i människor och **stödja deras val när det gäller lärande, utveckling och rörlighet** kommer pakten att bidra till att stärka kulturella, akademiska, sociala och ekonomiska band som kommer att göra samarbetet mellan EU och södra Medelhavsområdet ännu starkare och mer motståndskraftigt.

1.1 Högre utbildning, yrkesutbildning, kompetensutveckling, forskning och innovation

I linje med kompetensunionen¹³ kommer pakten att stödja **kompetensutvecklingen och tillträdet till arbetsmarknaderna** genom utbildning och yrkesutbildning. Målet med att bygga upp samarbeten med institutioner och den privata sektorn i det gemensamma Medelhavsområdet är att etablera regionen som ett nav för transnationell utbildning, innovation, forskning och utveckling, vilket bidrar till motståndskraften och

¹⁰ JRC143548. Data visar att södra Medelhavsregionen om ungefär 30 år kommer att övergå till liknande demografiska mönster som de som för närvarande observeras i EU. För närvarande har de flesta länderna i södra delen av Medelhavet ett förhållande mellan befolkningen i arbetsför ålder och äldre personer (över 65 år) på mellan 12 och 15 %. År 2060 förväntas dock denna andel sjunka till omkring 5 %, strax över de nivåer som observeras i EU. Dessa förändringar kommer att kräva en omställning av de ekonomiska tillväxtmodellerna från att förlita sig på en växande arbetsstyrka till att fokusera på att öka arbetsproduktiviteten.

¹¹ JRC143548. Den genomsnittliga bruttoutexamineringsandelen från grundutbildningarna (ISCED 6 och 7) inom den högre utbildningen för de sex länder i södra Medelhavsområdet för vilka uppgifter finns tillgängliga är 32,7 %, jämfört med ett EU-genomsnitt på 44,1 %.

¹² Förhållandet mellan den aktiva befolkningen (dvs. personer som antingen arbetar eller aktivt söker arbete) och befolkningen i arbetsför ålder är lägre än 50 % i länderna i södra Medelhavsområdet, och är endast 30 % för kvinnor. Detta kan jämföras med nästan 75 % i EU. Förhållandet mellan den aktiva befolkningen och befolkningen i arbetsför ålder 15–65 år, 2023, Eurostat.

¹³ COM(2025) 90.

återuppbyggnaden. Universitet, utbildningsinstitutioner, forsknings- och teknikinfrastruktur, industrier, stiftelser och kulturaktörer kommer att spela en viktig roll i detta sammanhang.

Pakten kommer att bygga vidare på den politiska högnivådialogen på ministernivå om högre utbildning och på det framgångsrika samarbetet med partner i södra Medelhavsområdet inom ramen för Erasmus+ i syfte att skapa en mer integrerad och inkluderande miljö för högre utbildning och kompetensutveckling i det gemensamma Medelhavsområdet, bland annat genom den **nya plattformen** för högre utbildning i **Medelhavsområdet**.

Dessutom kan utbildningsinsatser gynnas av rättvisa mellan generationerna, som erbjuder en möjlighet att förena ungdomarnas energi med de äldre generationernas erfarenhet, vilket gör att den åldersmässiga mångfalden blir en gemensam styrka för innovation och sammanhållning.

Högre utbildning, kompetens, forskning och innovation

Initiativet kommer att skapa en mer integrerad och inkluderande miljö för högre utbildning och kompetens, särskilt på följande sätt:

- **Inrätta ett universitet för Medelhavsområdet**, som kommer att vara en institution med campus i det gemensamma Medelhavsområdet och program för humaniora, naturvetenskap och teknik. Projektet kommer att bygga på erfarenheterna hos de högre utbildningsinstitutionerna i regionen och erfarenheterna från de europeiska universitetsallianserna, genom att ta hjälp av och komplettera de befintliga kapacitetsuppbyggnadsåtgärderna inom Erasmus+-programmet. Det kommer att främja personal- och studentutbyten mellan utvalda universitet och handelshögskolor från regionen på ett inkluderande sätt och syfta till att utveckla gemensamma läroplaner/program och gemensamma examina, såväl som annan utbildningsverksamhet, såsom sommarskolor och gemensamma mikromeriter.
- **Förbättra rörligheten för studenter och personal inom den högre utbildningen** genom Erasmus+-programmet samt främja rörligheten för **forskare** inom ramen för Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna inom Horisont Europa-programmet.
- **Inrätta och vidareutveckla innovations- och forskningscentrum**, för att på så sätt sammanföra universiteten och den privata sektorn i syfte att förbättra kunskaps- och tekniköverföringen, med deltagande av innovatörer, uppstarts företag och investerare.
- **Inrätta ett centrum för vetenskapsdiplomati i Medelhavsområdet** för att skapa en bro mellan vetenskap och politik och utbilda diplomatisk och teknisk personal i gränsöverskridande förhandlingar, gemensam projektutformning och evidensbaserad politisk rådgivning.
- **Stödja mentorprogram mellan generationerna** för utbyte av kunskap och erfarenheter med ungdomar.

Att överbrygga klyftan mellan utbildning och yrkesutbildning å ena sidan **och lika och anständiga anställningsmöjligheter** å andra sidan är avgörande för att säkerställa en smidig övergång till och inom arbetsmarknaderna och öka konkurrenskraften. Att främja kvinnors egenmakt och ta itu med skillnaderna i sysselsättning mellan könen är avgörande för att frigöra

potentialen hos ekonomierna och samhällena i hela det gemensamma Medelhavsområdet. Att utöka **vägarna för arbetskraftsinvandring** mellan EU och södra Medelhavsområdet, även för säsongarbetare, är fortfarande av avgörande betydelse för att matcha utbud och efterfrågan på arbetsmarknaderna och främja den ekonomiska tillväxten¹⁴.

Överbrygga kompetens- och kvalifikationsklyftan på arbetsmarknaderna

Initiativet kommer att syfta till att stödja en smidig övergång för arbetstagare i partnerländerna i södra Medelhavsområdet till de regionala, nationella och internationella arbetsmarknaderna. Det kommer att täcka olika anställbarhetsområden, särskilt på följande sätt:

- **Expandera de befintliga ekosystemen för teknisk och yrkesinriktad utbildning** genom att anpassa yrkesutbildningarna till arbetsmarknadens behov så att de omfattar sektorer av ömsesidigt intresse, inbegripet jordbruk och livsmedelsbearbetning, de digitala och kulturella sektorerna samt innovativ turism.
- **Stödja utvecklingen av system som är utformade efter nationella planer för ungdomsgarantin¹⁵** som är anpassade till de regionala och lokala sammanhangen, i syfte att säkerställa att unga människor hittar möjligheter på arbetsmarknaderna.
- **Inrätta en Med-kompetensspårare** för att dokumentera de färdigheter som förvärvats av stödmottagarna i EU-projekt eller partnerprojekt. Med-kompetensspåraren kommer att underlätta erkännandet och överförbarheten av färdigheter och förbättra möjligheterna till internationell och cirkulär rörlighet inom ramen för befintliga program och initiativ¹⁶. Detta kommer att bidra till talangpartnerskap.
- **Utöka lärlingsplatser av god kvalitet och förbättrade arbetsbaserade lärandemodeller**, särskilt genom att främja deltagandet av partner i södra Medelhavsområdet i den europeiska alliansen för lärlingsutbildning.

1.2 Kultur, idrott och turism

Medelhavsområdet visar prov på en imponerande bredd, både när det gäller det **materiella och immateriella kultur- och naturarvet**. Med över 60 Unesco-världsarvsplatser och en dynamisk samtida arkitektonisk och konstnärlig miljö¹⁷ utgör södra Medelhavsområdet ett kraftfullt bevis på våra gemensamma rötter, och erbjuder en grund för det framtida samarbetet genom kultur, hållbar kulturturism, inklusive livsmedelstraditioner¹⁸, utbildning och kulturarvsdriven utveckling.

Kulturplatser och kulturinstitutioner samt museer bör vara mer än enbart utställningsplatser, och bör fungera som drivkrafter för förändring, ekonomisk utveckling och

¹⁴ JRC143548. Migration har en gynnsam effekt på välfärden i länderna i södra Medelhavsområdet och minskar trycket på arbetsmarknaderna i EU. Studier i EU utgör en allt viktigare kanal för att ta sig in på EU:s arbetsmarknad för medborgare från det södra grannskapet.

¹⁵ ”[The reinforced Youth Guarantee](#)” – [Europeiska kommissionen](#).

¹⁶ Såsom Erasmus+, Horisont Europa, Prima, THAMM+, MPF-programmen och Medusa-nätverket för konnektivitet, och med stöd av ETF:s kompetensobservatorium i Medelhavsområdet.

¹⁷ [Unescos världsarvscentrum – World Heritage List](#).

¹⁸ Däribland genom den eventuella förlängningen av det [internationella samarbetsprojektet AfriPI](#).

inkluderande tillväxt som har möjlighet att återställa och förnya stads-, kust- och landsbygdsområden. Ett samarbete med den offentliga och privata sektorn samt med lokala och internationella givare och stiftelser är avgörande för att frigöra deras potential. Genom att främja hållbar turism och förvaltningen av kultur- och naturarvsplatser kan regionerna se till att deras arv blir en varaktig källa till ekonomiska och sociala fördelar. Att skydda konst-, kultur- och naturarv mot plundring och olaglig handel (och skydda dagens konstnärers rättigheter) kvarstår som områden av ömsesidigt intresse.

Kulturarvsplatser och museer kan bli platser för eftertanke och dialog som är öppna för en rad olika samhällsgrupper, vilket därmed erbjuder möjligheter till kulturell motståndskraft och sammanhållning. **Konst, musik, traditionell konst, hantverk och film har möjlighet att** främja ömsesidig förståelse, mångfald, inkludering och socioekonomisk utveckling. Pakten kommer att bland annat främja en högnivådialog om kultursamarbete, som också kommer att vara inriktad på kulturarvet.

Investeringar i idrott stärker sammanhållningen, överbryggas sociala klyftor och främjar inkludering. Utöver de hälsomässiga och ekonomiska fördelarna spelar idrotten en nyckelroll när det gäller att engagera ungdomar och främja en känsla av tillhörighet. Kommande viktiga idrottsevenemang¹⁹ som sammanför länder i hela regionen erbjuder lovande möjligheter till regionalt samarbete och hållbar konnektivitet, och bidrar till att främja jämlikhet och icke-diskriminering.

En fördjupad interreligiös dialog bidrar till ömsesidig förståelse och fredligt samarbete i syfte att hantera gemensamma problem.

Med utgångspunkt i de lärdomar som dragits från Erasmus+, Kreativa Europa och Horisont Europa kommer pakten att utforska vägar för att ytterligare förbättra samarbetet på grundval av befintliga EU-initiativ på områdena forskning, kultur, ungdomsfrågor och idrott.

Euromeds initiativ för kultur, idrott och turism

Initiativet kommer att främja ett flerpartsnätverk för den offentliga och privata sektorn, det civila samhället, stiftelser, researrangörer och universitet för att främja kulturarvet och de kreativa sektorerna samt kulturturism och idrott, särskilt på följande sätt:

- **Skydda och stärka kulturarvet:**
 - **Inrätta en särskild mekanism för att skydda och främja kulturarvet i Medelhavsområdet** genom att slå samman offentliga och privata resurser.
 - **Skapa kulturvägar i Medelhavsområdet** för att stärka det gemensamma kulturella Medelhavsområdet.
 - **Utvidga det gemensamma europeiska dataområdet för kulturarv** till partner i södra Medelhavsområdet, i syfte att främja digitalisering och bevara deras kulturarv.
- **Bygga en gemensam digital plattform, "CulturIT"**, för att främja matchningen av kulturella verksamheter.

¹⁹ Såsom Medelhavsspelen och fotbolls-VM 2030.

- **Säkerställa deltagande i större kulturevenemang och förbättra gästvistelserna för konstnärer och andra kulturaktörer**, bland annat genom regionala nätverk för talanger.
- **Säkerställa deltagande i aktiviteter kopplade till #BeActive-kampanjen och europeiska idrottsveckan** för att öka medvetenheten om idrottens fördelar för den fysiska och psykiska hälsan.
- **Samarbeta med Medelhavsspelen** för att ytterligare synliggöra detta etablerade evenemang, särskilt bland ungdomar, i syfte att puffa för idrottens fördelar och dess positiva inverkan på kampen mot stereotyper och främjandet av inkludering.

1.3 Stärka det civila samhället, ungdomar och lokalsamhällen

Det civila samhället och lokalsamhällena är djupt rotade i verkligheten på plats. Deras arbete – att hjälpa lokalsamhällen tillhandahålla sociala tjänster och samhällstjänster, öka medvetenheten om viktiga samhällsproblem, öka det demokratiska deltagandet, stärka kvinnors och ungdomars egenmakt och stödja den digitala kompetensen – bidrar till ett mer inkluderande samhälle. De är också avgörande för att förbättra situationen för utsatta grupper, däribland personer med funktionsnedsättning.

Ett aktivt civilsamhälle med egenmakt kan, tillsammans med parlament och offentliga institutioner, främja en lokal dialog och möjliggöra en bättre utformning och ett bättre genomförande av politiken till förmån för medborgarna. En blomstrande **mediemiljö** är avgörande för att säkerställa ett öppet och inkluderande diskussionsutrymme. På samma sätt kan främjandet av utvecklingen på regional och lokal nivå genom integrerade och deltagandeinriktade strategier stödja en balanserad tillväxt, både i stads- och landsbygdsområden.

Pakten kommer att stärka insatserna för att främja en gynnsam miljö för det civila samhället och hjälpa lokalsamhällen att bygga upp sin kapacitet att utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt.

Stärka det civila samhället, ungdomar och lokalsamhällen

Initiativet kommer att syfta till att stödja ett livfullt civilsamhälle och lokalsamhällen som katalysatorer för utveckling och social sammanhållning. Det kommer att ge egenmakt åt viktiga aktörer som rent konkret kan stödja sina samhällen, särskilt på följande sätt:

- **Inrätta ett ungdomsparlament för Medelhavsområdet** för att samla ungdomarnas röster och synpunkter.
- **Stödja utvecklingen av en medborgartjänst i Medelhavsområdet** genom att skapa en plattform som är utformad för att ge unga människor i hela Medelhavsregionen en mängd olika möjligheter till volontärarbete, både i deras egna länder och i hela regionen. Detta initiativ kommer att bygga på initiativ med volontärarbete och komplettera andra mobilitetsinitiativ, vilket därmed främjar en djupare ömsesidig förståelse bland ungdomar i det gemensamma Medelhavsområdet.
- **Stärka kvinnoledda organisationer som centrala influerare i sina samhällen** genom att aktivt involvera dem i utformningen och genomförandet av initiativ inom

olika sektorer, såsom kompetenshöjning, högre utbildning och företagsstöd. Åtgärden kommer också att bygga på de erfarenheter som gjorts för att stödja kvinnoledda uppstarts företag, särskilt på landsbygden och i avlägsna områden.

- **Stärka stödet till medieorganisationer** genom att underlätta initiativ för kapacitetsuppbyggnad, ge möjligheter till samarbetsprojekt och främja utbytet av erfarenheter. Denna åtgärd kommer att stärka vårt pågående samarbete för att stödja unga influerare i regionen.
- **Förbättra samarbetsmekanismen på lokal nivå**, med inspiration från borgmästaravtalet, för att främja social inkludering på lokal och kommunal nivå för medborgare i alla åldrar, även för människor i utsatta situationer.

II. Starkare, mer hållbara och integrerade ekonomier

Djupare handelsförbindelser och ekonomisk integration bidrar till stabilitet och ekonomisk motståndskraft. EU och partnerländerna i södra Medelhavsområdet har starka och långvariga ekonomiska band och en enorm potential att ytterligare öka den ekonomiska integrationen av marknaderna i hela regionen i syfte att skapa hållbar tillväxt och arbetstillfällen. Våra ekonomier kompletterar varandra och kan erbjuda betydande ömsesidiga fördelar.

Paktens framgång kommer också att vara beroende av kapaciteten att mobilisera offentliga och privata investeringar i stor skala. **Global Gateway²⁰ i Medelhavsområdet** kan främja smarta, rena och säkra investeringar i den digitala sektorn, energisektorn och transportsektorn samt sektorerna för vattenresiliens och innovativt jordbruk, samtidigt som hälso- och sjukvårds-, utbildnings- och forskningssystemen stärks i linje med given för en ren industri²¹.

II.1 Handels- och investeringsmöjligheter

EU är det södra grannskapets främsta handelspartner (står för 41 % av regionens varuhandel med världen 2024). Partner i södra Medelhavsområdet framhåller ofta behovet av att utveckla värdekedjor och locka till sig och behålla större volymer av direktinvesteringar. Samtidigt kräver handel och investeringar förutsägbara miljöer, makroekonomisk stabilitet, enhetlighet i lagstiftningen och lika villkor mellan den offentliga och den privata sektorn.

Regionen har betydande ekonomiska möjligheter och handelsmöjligheter som underbyggs av dess humankapital, konkurrenskraftiga kostnader för förnybar energi och transporter samt en allt snabbare digital omställning. Omstruktureringen av den globala handeln öppnar upp nya möjligheter, eftersom södra Medelhavsområdet kan spela en roll i diversifieringen av leveranskedjorna. Pakten bygger på bilaterala partnerskap och kommer att intensifiera det gemensamma arbetet för att bygga upp ett stabilt ekonomiskt landskap, så att man främjar hållbar handel och hållbara investeringar samt **ytterligare integrerar leveranskedjorna**, även inom hälso- och sjukvårds- samt jordbrukssektorerna såväl som rörande ren energi och ren teknik, vilket är av avgörande betydelse för att öka det gemensamma Medelhavsområdets möjligheter till konkurrenskraft och utfasning av fossila bränslen. Pakten kommer att stärka

²⁰ JOIN(2021) 30.

²¹ COM(2025) 85.

samarbetet om kritiska råvaror för att säkerställa motståndskraftiga, transparenta och hållbara leveranskedjor inom viktiga sektorer, såsom gödselmedel.

Modernisering och förstärkning av handels- och investeringsförbindelserna för en mer inkluderande, motståndskraftig och hållbar tillväxt

Initiativet syftar till att utnyttja potentialen hos de **befintliga handelsavtalen**²² och delta i nya initiativ för att stärka den ekonomiska integrationen, särskilt genom att

- **stödja moderniseringen av de bilaterala handelsförbindelserna på ett mer flexibelt och målinriktat sätt** genom nya former av deltagande i viktiga sektorer av ömsesidigt intresse, samtidigt som man säkerställer ett effektivt genomförande av åtagandena om att undanröja icke-tariffära handelshinder i syfte att öka förutsägbarheten och bygga upp investerarnas förtroende,
- **utforska avtal om underlättande av hållbara investeringar** med berörda partner för att locka till sig utländska direktinvesteringar.

Initiativet kommer att främja och locka till sig **investeringar** för att stödja innovativa och digitala ekonomier, och förbättra integrationen i leveranskedjan, särskilt genom att

- **förbättra företags- och investeringsklimatet, öka lagstiftningskonvergensen och förenkla tullförfarandena**, bland annat genom tekniskt bistånd till stöd för ekonomiska reformer i partnerländerna²³,
- **skala upp de nationella och tematiska investeringsplattformarna** genom att sammanföra den privata sektorn, internationella finansinstitut och nationella finansinstitut.

II.2 Utnyttja ekosystem för uppstartsföretag

Trots många strukturella problem har den södra Medelhavsområdet upplevt en ökning av entreprenörsverksamheten, som bygger på en ung, tekniksmart befolkning och ett växande investerarintresse. **En gradvis diversifiering och strukturell omvandling av ekonomin sker på lokal nivå**, i både stads- och landsbygdsområden, vilket skapar nya möjligheter att utveckla nationella och regionala värdekedjor samtidigt som komplementariteten för den ekonomiska integrationen ökar. För att fullt ut utnyttja denna potential är det viktigt att stödja lokal produktion och lokala företag, även inom jordbruket. Detta kommer att kräva ytterligare utforskning av den roll som lokalt socialt entreprenörskap och alternativa affärsmodeller spelar som viktiga drivkrafter för en inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt.

²² Dessa inbegriper den regionala konventionen om Europa–Medelhavstäckande regler om förmånsursprung.

²³ Inklusivt inom ramen för EU:s makroekonomiska stöd i förekommande fall.

StartUp4Med

Initiativet kommer att frigöra tillväxt- och sysselsättningspotentialen hos uppstarts företag såväl som hos mikro företag samt små och medelstora företag²⁴, vilket kommer att ge möjligheter att utöka det ekonomiska deltagandet, särskilt för ungdomar och kvinnor. Det kommer att upprätta förbindelser med befintliga sektorsvisa mekanismer²⁵ och vara förenligt med EU:s strategi för uppstarts företag och expanderande företag²⁶. Det uppnår vi på följande sätt:

- **Inrätta en regional stödmekanism för uppstarts företag** för att förbättra tillgången till finansiering och mobiliseringen av investeringar. Europeiska finansinstitut kommer att mobiliseras genom en Team Europe-strategi och kombineras med alternativa finansieringskanaler, såsom s.k. hederslån (*honour loans*), gräsrotsfinansiering och blandad finansiering²⁷,
- **Inrätta ett Open for Business-program** riktat till den privata sektorn för att identifiera problemområden och underlätta en rättslig förenkling och förenkling av regelverket.
- **Ta fram politiska verktyg** för att främja formaliseringen av mikro företag samt små och medelstora företag, bland annat genom förenklade administrativa förfaranden, ekonomiska incitament och kopplingar till socialt skydd. Informella mikro företagare kommer att få riktat stöd såsom handledning, rättsligt bistånd och kompetenscertifiering.

II.3 Digital infrastruktur och cybersäkerhet

Den **digitala revolutionen och revolutionen rörande artificiell intelligens (AI)** omformar ekonomier och samhällen. Det finns ett starkt incitament för partner på detta område att frigöra potentialen hos digitala lösningar samt data- och AI-lösningar för att öka konkurrenskraften och effektiviteten i våra ekonomier och samhällen, samtidigt som man säkerställer säkerheten, suveräniteten och anpassningen till grundläggande värden, mänskliga rättigheter och principer för god samhällsstyrning.

En verklig sammankoppling över Medelhavet genom säker och betrodd digital infrastruktur är ett grundläggande mål, inte bara för att föra våra ekonomier och medborgare närmare varandra, utan också för att öka vår gemensamma säkerhet och sömlösa kommunikation. Dataflöden är avgörande för den ekonomiska och samhälleliga utvecklingen och kommer att öppna upp nya möjligheter för människor, företag och organisationer i hela Medelhavsområdet.

²⁴ Enligt Världsbankens statistik står mikro företag samt små och medelstora företag i södra Medelhavsområdet för 90 % av det totala antalet företag, och står för två tredjedelar av BNP och 75 % av sysselsättningen.

²⁵ BlueInvest är öppet för innovativa uppstarts företag inom den blå ekonomin och tekniska små och medelstora företag från Medelhavsområdet.

²⁶ COM(2025) 270.

²⁷ Den regionala mekanismen för uppstarts företag skulle kunna utnyttja erfarenheterna från Europeiska innovationsrådets (EIC:s) riskkapitalfinansiering för att stödja europeisk teknikintensiv innovation, i synnerhet för de länder i regionen som är associerade med, och som redan drar nytta av, Horisont Europa.

Att förbättra tillgången till offentliga tjänster online, lägga fram lösningar för e-förvaltning och digital offentlig infrastruktur, säkra kritisk infrastruktur, förbättra den digitala styrningen och reglerna samt skydda de digitala rättigheterna är av största vikt i detta sammanhang.

Tillgången till öppna data och öppen information från de EU-ägda rymdsystemen, såsom Copernicus, som möjliggörs av digital infrastruktur, kan öka affärsmöjligheterna i regionen.

Erbjudande för teknikföretag för integrerade digitala ekonomier och dataekonomier

Initiativet syftar till att **lägga fram ett erbjudande för teknikföretag** för partnerna i södra Medelhavsområdet²⁸, särskilt på följande sätt:

- **Stödja utbyggnaden av säkra och betrodd digital infrastruktur på områdena undervattenskabelsystem, 5G-nät, bredbandskonnektivitet på landsbygden och infrastruktur för datacentraler** genom att
 - **koppla samman alla intresserade länder i regionen genom undervattenskabelsystem såsom Medusa och Blue-Raman**, med möjlighet att även utvidga dessa till partner i Gulfstaterna, vilket kommer att underlätta ett säkert och smidigt utbyte av data, bland annat genom sammankopplingar med befintliga initiativ såsom den digitala korridoren EU–Afrika–Indien, och också genom sammanlänkning med Imec och T-Med,
 - **erbjuda tekniskt och ekonomiskt stöd för införandet av säkra och tillförlitliga 5G-centraler och datacentraler** i regionen, tillhandahållna av betrodda leverantörer, genom att involvera internationella finansinstitut, EU:s finansinstitut och nationella finansinstitut, **i linje med 5G-verktygslådan och annan relevant lagstiftning²⁹.**
- **Inrätta ett regionalt program för kapacitetsuppbyggnad inom telekommunikationsområdet och undersöka möjligheterna till lämpliga telekommunikationsramar, inklusive samarbete om roaming**, bland de berörda partnerländerna i södra Medelhavsområdet.
- **Bygga vidare på modellen för EU:s digitala innovationsknutpunkter och EU:s AI-fabriker³⁰, så att man påskyndar uppbyggnaden av AI-ekosystem**, inbegripet utbyggnaden av AI- och datainfrastruktur och stöd till universitet, små och medelstora företag, näringslivet och uppstartsföretag för att utveckla och tillämpa AI inom olika sektorer såsom tillverkning, hälso- och sjukvård, jordbruk eller klimat.
- **Dela med sig av sakkunskap och konkreta e-förvaltningslösningar på områdena digitala identiteter och digital offentlig infrastruktur** genom att
 - använda **betrodda tjänster** med öppen källkod, **digital identitet** och säkra och dataskyddsanpassade **lösningar för digital offentlig infrastruktur**,
 - förenkla det gränsöverskridande förvaltnings- och affärsutbytet samtidigt som man främjar medborgarnas rörlighet.

²⁸ I linje med EU:s internationella digitala strategi, JOIN(2025) 140.

²⁹ [EU:s verktygslåda för 5G-säkerhet](#).

³⁰ ["AI Factories" | Shaping Europe's digital future](#).

- **Öka det tekniska utbytet och samarbetet om cybersäkerhet**, bland annat för att stödja kapaciteten att **upptäcka, förbereda sig för och svara på cybersäkerhetshot och cyberincidenter**.

II.4 Investera i förnybar energi och ren teknik

Medelhavet ett område med stor biologisk mångfald som påverkas starkt av **klimatförändringar** och som riskerar att drabbas av allt större **miljöproblem och miljöpåfrestningar**. Pakten kommer att fastställa en **gemensam agenda för att frigöra det södra Medelhavsområdets potential för förnybar energi och skapa tredubbla fördelar**: påskynda den regionala utfasningen av fossila bränslen, förbättra energitryggheten och stärka industrins konkurrenskraft. En **övergång till en effektiv, tillförlitlig och hållbar energimodell är avgörande för regionen**. I linje med given för en ren industri erbjuder en resurseffektiv cirkulär ekonomi, inbegripet utvecklingen av förnybar energi och tillverkningen

med ren teknik, betydande socioekonomiska fördelar och lockar utländska direktinvesteringar. Dessa mål kommer att eftersträvas genom flexibla och moderniserade bilaterala handelsramar och nya former av deltagande, såsom avtal om underlättande av hållbara investeringar och partnerskap om ren handel och rena investeringar inom ramen för samarbetsinitiativet för förnybar energi och ren teknik i Medelhavsområdet. Detta kommer också att utvecklas genom ett starkare samarbete med Gulfstaterna samt med Afrika söder om Sahara.

Samarbetsinitiativet för förnybar energi och ren teknik i Medelhavsområdet (T-Med)

Initiativet kommer att stödja ett ömsesidigt fördelaktigt samarbete mellan Medelhavsländerna genom att främja den inhemska energiomställningen och utvecklingen av ren teknik i partnerländerna i södra Medelhavsområdet, samtidigt som det skapar ekonomiska möjligheter och främjar handeln med förnybar energi och de industriella partnerskapen i hela regionen, särskilt på följande sätt:

- **Inrätta en investeringsplattform för T-Med**, som kommer att fungera som ett samordningsverktyg för att utveckla en uppsättning projekt inom produktion av förnybar energi, nätinфраstruktur, inbegripet inhemska överförings- och distributionsnät i partnerländerna i södra Medelhavsområdet som står i samband med projekt av ömsesidigt intresse som identifierats i enlighet med TEN-E-förordningen, och tillverkning av ren teknik. Plattformen kommer att sammanföra projektansvariga, internationella finansinstitut, EU-finansinstitut och nationella finansinstitut, EU:s finansiella instrument och privata investerare för att katalysera storskaliga investeringar med fokus på blandade och riskreducerande lösningar.
- **Skapa en särskild regleringsmekanism** för att hjälpa partnerländerna i södra Medelhavsområdet med att genomföra riktade lagstiftningsreformer och energisektorsspecifika reformer³¹ kopplade till investeringsberedskap och tillgång till EU:s finansiella instrument.
- **Modellera energisystem** för att på ett bättre sätt bedöma de ekonomiska samt hållbarhets- och säkerhetsmässiga konsekvenserna av en ökad användning av förnybara energikällor samt av nya energiinfrastrukturprojekt för regionen.
- **Ge tillgång till ett instrument för tekniskt stöd** som fungerar som en gemensam kontaktpunkt för tekniskt stöd rörande förnybar energi, energieffektivitet, elektrifiering och ren teknik.
- **Inrätta ett certifierings- och stödprogram för handel med förnybar energi** för att möjliggöra gränsöverskridande handel med förnybar el och förnybar vätgas. En praktisk **handbok** kommer att tas fram för att vägleda genomförandet av certifieringssystem och pilotåtgärder för gränsöverskridande ursprungsgarantier³².
- **Stärka industriella samarbeten inom ren teknik** för att främja starka industriella partnerskap mellan europeiska företag och företag i södra Medelhavsområdet inom

³¹ Dessa kan omfatta nätåtkomst för tredjeparter, energiköpsavtal, insyn i tarifferna och reformer, inklusive avspeglning av kostnader, uppdelning, liberalisering av grossist- och slutkundsmarknaderna, gränsöverskridande handel och regional integration.

³² Det kommer att behövas ett lagstiftningssamarbete med länderna i södra Medelhavsområdet för att möjliggöra tillämpningen av krav för både förnybar el och förnybara bränslen som är förenliga med EU:s ram. Särskilda avtal med tredjeländer kommer att behövas för att möjliggöra ett ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier.

kritiska värdekedjor. Detta kan omfatta sol- och vindenergi, elektrolysanläggningar och produktion av ren vätgas samt uppvärmnings- och kylningsteknik, nät- och lagringsteknik, värmepumpar och energieffektivitetsteknik inom industri- och byggnadssektorerna.

- **Stödja inrättandet av landsspecifika europeiska företagsorganisationer för energi och ren teknik på plats.** Detta kan göras i samarbete med Enterprise Europe Network och europeiska industrikuster. En **särskild plattform för berörda parter** kommer att inrättas för att identifiera prioriterade sektorer, utarbeta omfattande, jämställdhetsanpassade handlingsplaner och aktivt involvera EU:s privata sektor. Denna plattform kommer också att spela en central roll när det gäller att underlätta saminvesteringssamverkan och förhandla om offtake-avtal som ligger till grund för långsiktiga samarbeten som samverkar med och kompletterar EU:s plattform för energi och råvaror.
- **Utveckla en kompetensagenda för T-Med³³**, som kommer att vara avgörande för att ta itu med skillnaderna inom arbetsstyrkan och mellan könen och anpassa utbildningen till industrins och arbetsgivarnas behov.

II.5 Mot ett hållbart och resiliert Medelhavsområde

Medelhavsregionen och dess resiliens påverkas kraftigt av klimatförändringar, föroreningar och förlust av biologisk mångfald. Den rena omställningen utgör också en möjlighet att stärka den hållbara konkurrenskraften i regionen. Pakten kommer att göra det möjligt att utnyttja fördelarna med omställningen, samtidigt som man tar itu med de växande effekterna av klimatförändringarna och miljöförstöringen, exempelvis inom ramen för ett möjligt globalt fördrag mot plastföroreningar. Pakten kommer också att ta itu med regionens sårbarhet för klimatförändringar och miljöförstöring genom att stödja effektiv planering och mobilisering av tillgängliga finansieringsflöden för hållbara investeringar, både internationella och inhemska, privata och offentliga.

Partnerskap för ren omställning, hållbar tillväxt och resiliens

Initiativet syftar till att stödja regionalt samarbete och lokala partnerskap om miljö, bland annat inom ramen för Barcelonakonventionen³⁴, och om klimat för att främja en ren omställning och klimatreliant ekonomisk utveckling, särskilt genom att

- **förbättra samarbetet om klimatlösningar** med berörda partner i södra Medelhavsområdet genom att föra en dialog och främja kunskapsutbyte samt ge riktat tekniskt bistånd rörande instrument för begränsning av klimatförändringarna, inklusive gällande koldioxidprissättning,
- **utveckla investeringskanaler för klimatanpassning** genom att stärka den nationella och lokala kapaciteten att utveckla och genomföra projekt och dra nytta av partnerskap med internationella finansinstitut, klimatifonder och privata intressenter,

³³ Åtgärd kopplad till de befintliga partnerskapen för förnybar energi (kompetenspakten) och därmed förknippade Erasmus+-projekt såsom SHOREWINNER.

³⁴ ["Barcelona Convention and Protocols" | UNEP MAP](#).

- **upprätta en regional plan för att underlätta investeringar** i modern avloppsrening och hantering av fast avfall,
- **inleda nya partnerskap för vattenresiliens** för att stärka samarbetet om integrerad förvaltning av vattenresurser, särskilt återanvändning av vatten,
- **stärka initiativet Green Forward**, genom att stödja särskilt små och medelstora företag, i syfte att främja cirkulär ekonomi och resurseffektivitet, eliminera plast för engångsbruk, stödja bioekonomi och främja en regleringsdialog om cirkularitet, exempelvis när det gäller textilier, och
- **stödja det gemensamma genomförandet av det globala ramverket för biologisk mångfald**, särskilt genomförandet av nationella strategier och handlingsplaner för biologisk mångfald, och inrättande, utvidgande och förvaltning av skyddsområden, i synnerhet marina skyddsområden.

II.6 Främja en hållbar blå ekonomi

Medelhavet ger miljontals människor sin försörjning, men utsätts för ett allt högre miljömässigt och ekonomiskt tryck. Pakten kommer att främja en rättvis, hållbar och konkurrenskraftig blå ekonomi i linje med den **europiska världshavspakten**³⁵, inbegripet inom ramen för nästa ministerförklaring om MedFish4ever, som kommer att forma nästa allmänna kommission för fiske i Medelhavet (AKFM) för perioden efter 2027. Dessutom kommer pakten, i linje med **EU:s strategi för vattenresiliens**³⁶, att stärka vattenförvaltningen och främja en effektiv, hållbar användning av vatten via kopplingen vatten–energi–livsmedel–ekosystem.

Hälsa och välbefinnande med det blå Medelhavspartnerskapet

Initiativet syftar till att återställa Medelhavsekosystemens naturresurser, stärka deras resiliens, förbättra hållbarheten hos fiske- och vattenbruksmetoderna och den internationella fiskeriförvaltningen samt främja innovation inom blå teknik, särskilt genom att

- **stödja investeringar i hållbara lösningar för den blå ekonomin** genom det blå Medelhavspartnerskapet och plattformen BlueInvest,
- **inrätta ett forum för erfarenhetsutbyte för EU:s blå ekonomi**³⁷ i syfte att erbjuda vägledning baserad på datainsamling, utveckling av datastandarder och metoder samt analys och forskning,
- **förbättra havsdiplomatin** för att i samarbete med partner i södra Medelhavsområdet främja efterlevnaden av internationella förvaltningsnormer³⁸ och förbättra de rättsliga ramarna för regional fiskeriförvaltning,
- **utveckla ett nytt projekt för att öka kuststaternas kontroll- och inspektionskapacitet** i syfte att förbättra den regionala fiskeriförvaltningen och bekämpa olagligt, orapporterat och oreglerat (IUU) fiske genom kapacitetsuppbyggnad, övervakning och kontroll,

³⁵ COM(2025) 281.

³⁶ COM(2025) 280.

³⁷ Observationsgruppen för den blå ekonomin.

³⁸ Särskilt ratificering och genomförande av avtalet om marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion.

- **stärka det regionala samarbetet för att genom havsplanering säkerställa en mer enhetlig och hållbar användning av havet**, vilket möjliggör naturskydd och samexistens mellan olika havsbaserade verksamheter,
- **inleda initiativet ”Från vattnet till marknaden”** för att stödja producenter, kooperativ och sammanslutningar inom vattensektorn i syfte att öka förädlingsvärdet av produktionen, förbättra bearbetningen och nå nya marknader, inklusive tillgång till finansiering och investeringar,
- **stärka den gemensamma forskningen och innovationen avseende kopplingen vatten–energi–livsmedel–ekosystem** med Prima³⁹ som grund och
- **utvidga ”Blue Mediterranean Mission”⁴⁰ för återställande och resiliens** för att tillhandahålla forskning och innovation för återställande av Medelhavet och ekosystemen och den biologiska mångfalden i dess vatten, stoppa förorening till havs och från landbaserade källor, minska bullret i havet samt stärka klimat- och vattenresiliensen och kustsamhällenas beredskap för extrema händelser.

II.7 Hållbara transporter och ökad konnektivitet

En väl sammanlänkad region är avgörande för att stödja handel och framväxande sektorer och samtidigt främja näringslivets utfasning av fossila bränslen. Det gemensamma Medelhavsområdet lider i många fall av fragmentering när det gäller såväl transporter som regelverk, samt underinvestering och bristande planeringskapacitet. Detta får betydande konsekvenser för den gränsöverskridande rörligheten för personer, varor och tjänster. Det är därför viktigt att ta itu med kapacitetsbrister och bristande överensstämmelse mellan olika regelverk på områdena tullar, effektivitet, säkerhet, trygghet och miljöstandarder. Detta kommer att göra det lättare att nå målet att utvidga EU:s transeuropeiska transportnät (TEN-T) och, där det är relevant, ytterligare stärka förbindelserna till angränsande regioner, såsom Gulfstaterna och andra områden. I synnerhet skulle ytterligare samordning och utvidgning av den ekonomiska korridor som förbinder Indien och Europa via Mellanöstern (Imec) ge mer tillförlitliga transporter och säkerställa digital konnektivitet i Medelhavsområdet samt bidra till regionens ekonomiska säkerhet.

Hållbara transporter för en bättre sammanlänkad region

Initiativet syftar till att tillhandahålla tillförlitliga och hållbara transportlösningar, särskilt genom följande:

- **En intensifiering av de gemensamma insatserna att främja produktion och användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för transport** (till sjöss och i luften), i linje med de principer som fastställs i EU:s förordning om hållbara flygbränslen⁴¹ respektive om hållbara marina bränslen⁴² samt i EU:s hamnstrategi⁴³.

³⁹ [Partnerskap för forskning och innovation i Medelhavsområdet \(Prima\)](#).

⁴⁰ [BlueMissionMed](#).

⁴¹ PE/29/2023/REV/1, förordning (EU) 2023/2405.

⁴² PE/26/2023/INIT, förordning (EU) 2023/1805.

⁴³ P9 TA(2024)0025 – Utarbete en omfattande europeisk hamnstrategi.

Detta kommer också att innebära en strävan efter samordning av hållbara metoder, i linje med internationella standarder (Icao, IMO). Därigenom stöds aktörerna i Medelhavet i sina ansträngningar att förebygga föroreningar från fartyg, samtidigt som samarbete via de regionala havskonventionerna⁴⁴ för att främja ett rent, säkert och tryggt gemensamt Medelhavsområde uppmuntras.

- **Förbättrad konnektivitet i hela regionen genom utvidgning av multimodala transportlänkar samt förbättrad interoperabilitet och anpassning av regelverket**, vilket innebär att steg tas i riktning mot en utvidgning av TEN-T till länder i södra Medelhavsområdet och sammanlänkning med Imec, T-Med och Afrika söder om Sahara. Genom att hamnarna förbinds med andra, koldioxidsnåla transportsätt kan knutpunkter på kusten integreras bättre med marknader längre inåt landet. Förbättrad anpassning av lagstiftningen kan säkerställas genom stöd till projekt för tekniskt bistånd och förbättrad politisk dialog.
- **Förbättring av flygförbindelserna**, i linje med miljönormerna, genom fortsatt arbete med befintliga eller nya luftfartsavtal på EU-nivå med partner i södra Medelhavsområdet och genom stöd till den gemensamma afrikanska lufttransportmarknaden.
- **Stöd i form av expertis och teknik från EU för projekt för mobilitet i städer och på landsbygden** i syfte att komplettera befintliga satsningar på multimodala transporter genom genomförande av konceptet urbana knutpunkter i TEN-T-nätet⁴⁵ och i syfte att främja hållbarhet – bland annat genom klimatanpassning och begränsning av klimatförändringar – och livskvalitet i de snabbt växande städerna i Medelhavsområdet.

II.8 Evidensbaserad politikutveckling och kunskapsutbyte

Det är fortsatt mycket viktigt att främja evidensbaserad politikutveckling och kunskapsutbyte. I synnerhet erbjuder EU:s Copernicussystem tjänster rörande tillståndet för jordens miljö på grundval av en datapolicy för fullständig, avgiftsfri och öppen information och kan således stödja evidensbaserat beslutsfattande. Tillgången till relevant och jämförbar officiell statistik och andra data är avgörande för evidensbaserat beslutsfattande och evidensbaserad politikutveckling.

Kunskapsutbyte och statistik för bättre beslutsfattande

Initiativet syftar till att förbättra statistiken, kunskapen och datautbytet mellan EU och partnerländerna i södra Medelhavsområdet, särskilt genom att

- **inrätta en ad hoc-mekanism** för utbyte av information och bedömning av gränsöverskridande effekter av respektive lagstiftning,

⁴⁴ Flera EU-medlemsstater (Kroatien, Cypern, Frankrike, Grekland, Italien, Malta, Slovenien och Spanien) samt Algeriet, Egypten, Israel, Libanon, Libyen, Marocko, Syrien och Tunisien deltar i det regionala centrumet för nödingripanden mot oavsiktlig förorening av havet (Rempec), som förvaltas av Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) och verkar inom ramen för Barcelonakonventionen, som förvaltas av Unep.

⁴⁵ Konceptet urbana knutpunkter i TEN-T-nätet säkerställer 1) att städernas viktiga roll i transportnätet som helhet erkänns, 2) att planer för hållbar mobilitet i städer utarbetas för de funktionella områdena kring städerna, 3) att data om säkerhet, hållbarhet och tillgänglighet samlas in och 4) att multimodala knutpunkter inrättas.

- **ytterligare utveckla samarbetet** med de nationella statistikbyråerna i länderna i södra Medelhavsområdet för att **få fram relevant och jämförbar officiell statistik och data** om de områden som omfattas av paktens tre pelare,
- utbyta bästa praxis och erfarenheter, **med hjälp av nya datakällor och modern teknik, inklusive AI**, i syfte att nå nya statistiska insikter och utveckla relevanta statistiska verktyg och
- **främja innovation i offentlig sektor** med hjälp av tillgängliga data och information från EU:s rymdsystem i syfte att underbygga evidensbaserade beslut på många av de områden som paktens omfattar.

III. Säkerhet, beredskap och migrationshantering

Det gemensamma Medelhavsområdet står inför utmaningar kopplade till säkerhet, naturliga risker och risker orsakade av människan, irreguljär migration och gränsförvaltning. Instabilitet i regionala hotspot-områden skapar osäkerhet och utgör en belastning på samhällenas resiliens.

Ökande tryck på gränserna, gränsöverskridande brottslighet och gemensamma problem kopplade till irreguljär migration längs nyckelrutter kräver samordnade insatser för att bekämpa människosmuggling och människohandel. Samtidigt krävs säkra, välordnade och rättighetsbaserade tillvägagångssätt som garanterar att migranternas och flyktingarnas rättigheter skyddas och främjar mobilitetsvägar. Hanteringen av dessa sammanlänkade frågor kräver ett kontinuerligt samarbete för att främja stabilitet och välbefinnande i hela regionen.

III.1 Fred och säkerhet

Den regelbaserade världsordningen är hårt ansträngd. Vid sidan av traditionella hot som terrorism och våldsamt extremism och organiserad brottslighet uppstår nya gränsöverskridande hot, såsom cyberrelaterad och utländsk informationsmanipulering och inblandning – ofta som en del av större hybridkampanjer – eller radikaliserad av minderåriga och unga vuxna. Den ökade exploateringen på sjöfartsområdet röjer nya sårbarheter, såsom risker förknippade med undermåliga sjöfartsmetoder eller sjöfartsinfrastrukturens ökande betydelse.

Dessa hot är bland de **allvarligaste och mest komplexa gemensamma säkerhetsfrågorna**. EU och partnerländerna i södra Medelhavsområdet måste samarbeta närmare med varandra och bygga upp en resiliens, också i enlighet med åtagandena i EU:s strategi för sjöfartsskydd⁴⁶.

Pakten innefattar en strävan efter en **gemensam förståelse av regionala och internationella säkerhetslandskap** som kan främja samarbete, bland annat på områden som förebyggande och bekämpning av terrorism och våldsamt extremism, kringgående av EU:s sanktioner, sjöfartsskydd, den kritiska infrastrukturens resiliens, hybrid- och cyberhot, utländsk informationsmanipulering och inblandning, uppbyggnad av försvarskapacitet, medling och konfliktlösning.

I Medelhavsområdet spelar EU:s civila och militära uppdrag och operationer inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP), särskilt insatsen Irini och EU:s integrerade gränsförvaltningsuppdrag i Libyen (EU BAM Libyen), en central roll för att främja

⁴⁶ ”Maritime security strategy”, Europeiska kommissionen.

samarbete med Libyen, stärka den regionala stabiliteten, genomföra FN:s vapenembargo mot Libyen samt bekämpa olaglig handel och människosmuggling. Utanför Medelhavsområdet stöder EU sina partner i regionen genom ytterligare civila och militära GSF-uppdrag⁴⁷.

EU-Med-initiativet för fred och säkerhet

Initiativet kommer att stödja en samordnad strategi för konkreta freds- och säkerhetsfrågor, särskilt på följande sätt:

- **Inrätta ett regionalt forum för fred och säkerhet för EU och länderna i södra Medelhavsområdet.** Forumet skulle kunna erbjuda en informell miljö för främjande av en gemensam regional situationsmedvetenhet, åsiktsutbyte och samordning av strategier i frågor av gemensamt intresse, såsom den regionala säkerhetssituationen och respektive freds- och säkerhetsverksamhet, inbegripet medling, samt för identifiering av potentiellt stöd för att stärka partnernas kapacitet.
- **Främja särskilda dialoger och samråd om fred, säkerhet och försvar** med partner i södra Medelhavsområdet.
- **Utforska potentiella bidrag från partner i södra Medelhavsområdet till GSF-uppdrag och GSF-insatser, särskilt genom nya ramavtal om deltagande⁴⁸.**
- **Stärka partnernas kapacitet, bland annat genom den europeiska fredsfacilitetens stödåtgärder, samt ytterligare samordning och synergier med Nordatlantiska fördragsorganisationens (Nato) kapacitetsuppbyggnadsverksamhet, utan att inkräkta på EU:s och Natos självständiga beslutsfattande.**
- **Hålla utbildningar under överinseende av Europeiska säkerhets- och försvarsakademien, till exempel på området klimatförändringar och miljö samt fred, säkerhet och försvar.**
- **Utöka användningen av verktygslådan för underrättelseinhämtning genom öppna källor i syfte att upptäcka och analysera utländsk informationsmanipulering och inblandning med inriktning på identitetsbaserad desinformation⁴⁹ och öka situationsmedvetenheten för att på ett bättre sätt hantera de särdrag som präglar utländsk informationsmanipulering och inblandning i regionen.**
- **Inleda en dialog med partnerländerna i södra Medelhavsområdet om säkerheten för undervattenskablar i linje med EU:s handlingsplan för kabelsäkerhet⁵⁰, som omfattar åtgärder för upptäckt, svar och återhämtning.**

⁴⁷ Bland dessa uppdrag kan nämnas Eunavfor Atalanta och Eunavfor Aspides i Röda havet, EU:s rådgivande uppdrag till stöd för reform av säkerhetssektorn i Irak (EUAM Irak), EU:s gränsövervakningsuppdrag för gränsövergångsstället i Rafah (EU BAM Rafah) och EU:s polisuppdrag för de palestinska territorierna (Eupol Copps).

⁴⁸ I avtalen fastställs villkoren för tredjeländers deltagande i EU:s krishanteringsinsatser och dessa länders förhållande till EU vid utförandet av uppdragen och insatserna.

⁴⁹ [How to Detect & Analyse Identity-Based Disinformation/FIMI: A Practical Guide to Conduct Open Source Investigations](#) | Europeiska utrikestjänsten (inte översatt till svenska).

⁵⁰ JOIN(2025) 9.

- **Öka samarbetet om hot mot sjöfartsskyddet**, såsom undermåliga sjöfartsmetoder och riskfyllda navigeringsmetoder, bland annat inom ramen för Internationella sjöfartsorganisationen.
- **Förbättra utbyten och samarbete** om förebyggande av våldsam extremism inom ramen för relevanta globala initiativ, inbegripet **EU:s kunskapsnav om förebyggande av radikaliserings**.
- **Underlätta interregionala utbyten** mellan EU och södra Medelhavsområdet om **it- och hälsofrågor**.
- **Förbättra samarbetet med nationella myndigheter** genom att ta itu med kringgående av sanktioner och de risker för sjöfart, miljö och konkurrens som undermåliga sjöfartsmetoder och riskfyllda navigeringsmetoder utgör.

III.2 Ökad regional beredskap

Uppbyggnaden av ett säkert gemensamt Medelhavsområde kräver att **regionens beredskap för katastrofer och faror, både naturliga och sådana som orsakas av människan, ökar**. I en region som värms upp 20 % snabbare än det globala genomsnittet förväntas klimatförändringarna öka riskerna, verka som en riskmultiplikator och leda till fler och allvarigare katastrofer som påverkar både miljö och socioekonomiska system och som i synnerhet hotar kust- och ösamhällen.

Skogsbränder, torka och vattenbrist samt översvämningar och extrema väderhändelser påverkar redan markhälsan och livsmedelstryggheten, som är de avgörande faktorerna för politisk stabilitet och social sammanhållning i regionen. Innovativt jordbruk spelar en viktig roll för att förbättra beredskapen för katastrofer och faror, såväl naturliga som sådana som orsakas av människan.

Riskerna för hälsofaror understryker den avgörande vikten av att stärka hälsosäkerhetsåtgärderna för att säkerställa resiliens mot framväxande hot. I detta sammanhang förblir det prioriterat att, utöver att bygga upp en kultur av inbyggd beredskap, stärka offentliga och privata partners förmåga att svara på oväntade händelser och samarbetet dem emellan samt öka omfattningen av förebyggande insatser och gemensamma svarsmekanismer för extremväder, såsom översvämningar och torka, i linje med EU:s nyligen antagna strategi för en beredskapsunion⁵¹. En strategi som är myndighetsövergripande och som omfattar hela samhället samt ändamålsenlig decentralisering och kontakter med lokala myndigheter är, i kombination med ett aktivt deltagande från det civila samhällets organisationer, avgörande för att säkerställa snabba insatser, dra nytta av lokal kunskap och främja samhällsbaserad resiliens.

Katastrofberedskap för Medelhavsområdet

Initiativet syftar till att förbättra den regionala beredskapen och stärka insatskapaciteten i hela det gemensamma Medelhavsområdet genom en allriskstrategi. Det uppnår vi i synnerhet på följande sätt:

⁵¹JOIN(2025)130.

- **Stödja utvecklingen av ett system för tidig varning för alla risker** baserat på befintliga verktyg (t.ex. Copernicus katastrofinsatstjänst) i linje med initiativet ”Early Warnings for All” och med unionens civilskyddsmekanisms mål för katastrofresiliens med koppling till strategier för föregripande åtgärder.
- **Stödja beredskapen när det gäller livsmedelstrygghet** med den europeiska mekanismen för beredskap och insatser vid livsmedelsförsörjningskriser som förebild⁵².
- **Stärka befintliga bilaterala dialoger om jordbrukspolitik** och inleda nya partnerskapsdialoger om jordbruksbaserade livsmedel med partnererna i Medelhavsområdet, i linje med visionen för jordbruk och livsmedel⁵³.
- **Stärka synergier** med EU:s initiativ om kompetenscentrum för begränsning av kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker **på området för katastrofberedskap**, genom utbildning och simuleringsövningar, utbyte av bästa praxis och ökad medvetenhet.
- **Utöka samarbetet på civilskyddsområdet** genom att bygga vidare på befintliga regionala initiativ och dra nytta av Interregs samarbetsprogram⁵⁴. Ett **nytt europeiskt centrum för brandbekämpning, baserat i Cypern**, kommer också att stödja grannländerna i regionen⁵⁵.
- **Utforska de möjligheter som AI-modellering erbjuder** inom katastrofberedskap, i synnerhet för att **vidareutveckla förmågan till krishantering och katastrofinsatser** genom att integrera AI-algoritmer i befintliga tjänster och utveckla beslutsstödssystem för flera risker inom ramen för AI för kollektiva nyttigheter⁵⁶.

III.3 Migrationshantering

Migration är en global realitet. Att hantera den är ett gemensamt ansvar som kräver nära samarbete och ett **heltäckande, rättighetsbaserat tillvägagångssätt som inbegriper hela rutten**, i linje med den externa dimensionen av migrations- och asylpakten⁵⁷. Detta inbegriper att stärka migrationsstyrningen, förbättra gränsförvaltningen, förhindra olagliga avresor, stödja insatser för att bekämpa människosmuggling och människohandel samt främja laglig migration och mobilitet, i enlighet med internationell rätt och mänskliga rättigheter. Att underlätta ändamålsenliga åtgärder för återvändande, återtagande och återintegrering samt stödja vidarebosättningsinsatser och tillhandahålla lösningar för att säkerställa skyddet av migranter, flyktingar och asylsökande längs rutterna är också en integrerad del av denna strategi. Eftersom lokala myndigheter och värdsamhällen står i första linjen i detta arbete är det viktigt att stärka deras kapacitet på området, bland annat genom att stödja internationella organisationer som UNHCR och IOM.

⁵² [”Ensuring global food supply and food security” – Europeiska kommissionen.](#)

⁵³ COM(2025) 75 final.

⁵⁴ [Home – Programme Interreg Euro-MED.](#)

⁵⁵ Befintliga regionala initiativ omfattar till exempel att bygga vidare på det etablerade samarbetet på brandbekämpningsområdet mellan Cypern, Jordanien och Egypten. Inrättandet av ett nytt europeiskt brandbekämpningscentrum föreslogs av kommissionens ordförande Ursula von der Leyen i hennes tal om tillståndet i unionen 2025.

⁵⁶ AI-algoritmer skulle till exempel kunna integreras i det europeiska informationssystemet för skogsbränder och det globala informationssystemet för skogsbränder. [”AI for Public Good” | Shaping Europe’s digital future.](#)

⁵⁷ COM(2024) 251.

Genomförande av ett tillvägagångssätt som inbegriper hela rutten vid migrationshantering

Initiativet kommer att stödja en gemensam strategi för migrationsrutter som leder till och över Medelhavet. Det kommer också att stärka och komplettera det bilaterala migrationssamarbetet, särskilt på följande sätt:

- **Stärka kapaciteten att hantera migration på ett lämpligt sätt och bättre ta itu med konsekvenser och utmaningar för lokalsamhället.** Utökat samarbete med relevanta aktörer kommer att leda till ökad kapacitet att förebygga och svara på migrationskriser, genom utveckling av system för tidig varning, riskövervakningsverktyg och flerpartsplaner för beredskap.
- **Se till att fler migranter från partnerländerna i södra Medelhavsområdet på ett värdigt sätt frivilligt återvänder och återintegreras** i sina ursprungsländer.
- **Stärka samarbetet kring effektiva återvändanden och återtaganden** för personer som vistas olagligt i EU.
- Förbättra samarbetet för att förebygga irreguljär migration, motverka människosmuggling och människohandel genom **operativa partnerskap** och relevanta projekt, bland annat som en del av den **globala alliansen**⁵⁸.
- **Anordna regionala informationskampanjer om förfarandena för visering för kortare vistelser** för att begränsa hindren och underlätta utfärdandet av viseringar, med deltagande av EU-medlemsstater som utfärdar viseringar i de berörda partnerländerna i södra Medelhavsområdet.
- **Utöka talangpartnerskapen**⁵⁹ **och inrätta EU:s talangreserv** för att underlätta kontakter mellan arbetsgivare i EU och arbetssökande från partnerländer, bland annat genom att underlätta visering för studenter, kvalificerade arbetstagare, forskare och akademiker.
- **Förbättra skyddsutrymmet** för utsatta migranter, asylsökande och flyktingar i södra Medelhavsområdet i linje med internationella skyldigheter, särskilt genom ett **nytt regionalt skyddsprojekt för södra Medelhavsområdet**, som kommer att främja utbyte av god praxis i särskilda skyddsfrågor.
- **Stödja medlemsstaternas frivilliga insatser för vidarebosättning och inresor av humanitära skäl.**

III.4 Brottsbekämpning, rättsligt samarbete och gränssäkerhet

Ett ändamålsenligt, rättighetsbaserat och integrerat Medelhavssamarbete om **gränsförvaltning** och sök- och räddningsinsatser är avgörande om gränserna ska kunna omvandlas till säkrare områden som utgör portar till välfärd och säkerhet för folket.

På grundval av den verksamhet som bedrivs inom den **globala alliansen mot smuggling av migranter** kommer samarbetet och informationsutbytet att ökas i syfte att åstadkomma harmoniserade metoder för gräns- och sjöövervakning samt kontroller vid gränsövergångsställen och i samband med tullkontroller. Detta ökade samarbete och utbyte av

⁵⁸ [Call to Action on a Global Alliance to Counter Migrant Smuggling](#) (inte översatt till svenska).

⁵⁹ Sådana partnerskap är redan igång i Marocko, Tunisien och Egypten.

underrättelser kommer också att stärka samordningen mellan brottsbekämpande aktörer vid gränserna och intensifiera kampen mot kriminella nätverk som ägnar sig åt människosmuggling och människohandel och hindra personer som kan utgöra säkerhetshot från att förflytta sig.

Det bedrivs redan ett omfattande samarbete mellan EU och partnerländerna i södra Medelhavsområdet för att stärka partnernas kapacitet för ändamålsenlig gränsförvaltning. Den i allt högre grad gränsöverskridande och globala karaktären hos säkerhetshoten, som förvärras av den snabba tekniska utvecklingen, kräver ett starkare och mer ändamålsenligt samarbete. Initiativet syftar till att störa och motverka olaglig verksamhet samt säkerställa en trygg och säker miljö och skydd för personer och varor i det gemensamma Medelhavsområdet.

Säkra gränser

Genom initiativet kommer en **gemensam strategi för integrerad gränsförvaltning och gränssäkerhet** att införas, särskilt på följande sätt:

- **Stärka den institutionella och operativa gränsförvaltningskapaciteten** och samtidigt säkerställa efterlevnaden av människorättsnormerna, genom riktat tekniskt bistånd och genom att skapa synergier med befintliga program. Biståndet kommer att omfatta stöd till åtgärder för kapacitetsuppbyggnad och ett samarbetsbaserat utarbetande av operationella standardförfaranden.
- **Välja att genomföra små till medelstora pilotprojekt** med potential att utvecklas till mer långsiktiga projekt baserat på åtgärderna och utbytena ovan.
- **Anpassa standarder och påskynda tullklarering** genom digitalisering för att minska överbelastningen och förkorta transporttiderna.
- **Öka medvetenheten och utbyta kunskap**, t.ex. via EU:s gemensamma miljö för informationsutbyte för sjöbevakningsområdet, med början i studiebesök och utbyten för gränsförvaltningsmyndigheternas ledning på mellanhög till hög nivå.
- **Främja samarbete mellan gräns- och kustbevakningsmyndigheter i Medelhavsområdet** i syfte att stärka kapacitetsuppbyggnaden och kompetensen att hantera situationer till havs genom optimerad användning av forumet för kustbevakningens funktioner i Medelhavsområdet och andra mekanismer och forum för samarbete mellan EU och dess södra grannskap.
- **Stödja framförhandling och genomförande av samarbetsavtal** mellan Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) och gränsförvaltningsmyndigheterna i partnerländerna i södra Medelhavsområdet.

För brottsligheten finns inga gränser. Det är viktigt att säkerställa kollektiva, samordnade insatser för att bekämpa korrupption, gränsöverskridande organiserad brottslighet och terrorism. Ett mer omfattande samarbete om rättsliga frågor och brottsbekämpande åtgärder är avgörande för att säkerställa korrekta utredningar och effektiv lagföring av brott. Ett sådant samarbete kräver en stabil ram för skydd av personuppgifter, processuella rättigheter och omfattande straffrättsliga ramar. Det finns redan olika åtgärder till stöd för polissamarbete och rättsligt samarbete i regionen. Att överbrygga klyftan mellan kapacitetsuppbyggnad och samarbete å ena sidan och operativa resultat å den andra är dock fortfarande mycket svårt och kräver

ytterligare målkonvergens. För att ta itu med detta är ett förbättrat samarbete och utbyte av information, sakkunskap och tidiga varningar mellan EU och våra partner i södra Medelhavsområdet avgörande, i syfte att stärka beredskapen för narkotikatrender och det operativa samarbetet mot smuggling med Centrumet för analys av maritim underrättelseverksamhet beträffande narkotika.

MED-OP: samarbete om rättsliga frågor och brottsbekämpning

Initiativet syftar till att stärka våra gemensamma insatser i kampen mot grov och organiserad brottslighet och terrorism genom ett stärkt samarbete inom brottsbekämpning och rättsliga frågor. Det kommer att främja konvergens mellan standarder inom och över hela regionen för att möjliggöra operativt samarbete och åstadkomma ett starkare skydd för medborgarna och deras rättigheter. Det uppnår vi i synnerhet på följande sätt:

- **Inleda en regelbunden regional dialog om inre säkerhet** mellan högre säkerhetspolitiska tjänstemän från det gemensamma Medelhavsområdet, med EU:s ständiga kommitté för operativt samarbete i frågor som rör den inre säkerheten som förebild. Arbetet inom ramen för den regionala dialogen bör leda till antagandet av en färdplan för operativt samarbete på områden av gemensamt intresse, som ska uppdateras regelbundet.
- **Vägleda samarbetsinsatser** för att bekämpa grov och organiserad brottslighet och terrorism, även med stöd av EU-medlemsstater och EU-byråer, genom att
 - främja konvergens mellan mål och viktiga reformer när det gäller rättsliga frågor och dataskydd, bland annat genom särskilt tekniskt bistånd,
 - ta itu med de viktigaste bristerna i den operativa utbildningen,
 - inleda regelbundna expertdialoger,
 - utföra studiebesök och placera ut nationella experter på kortare uppdrag samt
 - använda särskilt tekniskt bistånd.
- **Stödja framförhandling och genomförande av internationella avtal och samarbetsavtal**, bland annat med Europol, Cepol, Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten.

3. GENOMFÖRANDE OCH ÖVERVAKNING

Pakten kommer att genomföras och övervakas inom ramen för en **tvåskiktstruktur, på EU-nivå och på EU–Medelhavsnivå.**

På **EU-nivå** kommer kommissionens avdelningar och Europeiska utrikestjänsten att säkerställa samordning och teknisk tillsyn av genomförandet av pakten. Genomförandet av pakten kommer att diskuteras en gång per halvår i **rådet (utrikes frågor)**, med en uppdatering om genomförandet från kommissionen och den höga representanten som underlag. Dessa diskussioner kommer att ge möjlighet att förbereda **det årliga ministermötet mellan EU och det södra grannskapet.**

Europaparlamentet kommer regelbundet att uppdateras via sina berörda utskott och interparlamentariska delegationer. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Europeiska regionkommittén kommer också att hållas informerade. Församlingen för lokala

och regionala myndigheter i EU och Medelhavsområdet kommer att utgöra en viktig institutionell kanal för regionala och lokala bidrag.

På **Europa-Medelhavsnivå** kommer en **gemensam grupp på högre tjänstemannanivå** att träffas två gånger om året i syfte att övervaka genomförandet av pakten via en särskild **handlingsplan**. Gruppen kommer att omfatta företrädare för EU och partnerländerna i södra Medelhavsområdet. Den kommer också att bidra till förberedelserna inför det **årliga ministermötet mellan EU och det södra grannskapet**. Andra aktörer, såsom nationella och internationella finansinstitut, företrädare för det civila samhället och företrädare för andra länder och internationella organisationer, kan när det är relevant inbjudas att delta i gruppens diskussioner.

De initiativ som föreslås inom ramen för pakten kommer att införlivas i en **särskild handlingsplan** där deltagande länder och intressenter anges för vart och ett av initiativen. Genomförandet av handlingsplanen kommer att bedömas gemensamt. Den kommer att vara ett levande dokument där nya initiativ läggs till allteftersom.

Den första handlingsplanen kommer att läggas fram under första kvartalet 2026 av kommissionens avdelningar och Europeiska utrikestjänsten för den gemensamma gruppen på högre tjänstemannanivå och sedan löpande uppdateras och ses över gemensamt.

Medelhavsunionen har erfarenhet av att bygga upp regionala nätverk och leda flaggskeppsprojekt. Med sin samlande kraft kommer den att stödja den gemensamma gruppens möten, och verka som en partner i genomförandet av pakten⁶⁰, exempelvis genom sina ministermöten.

Ungdomsparlamentet för Medelhavsområdet kommer att ge viktig vägledning för genomförandet och utvecklingen av initiativ inom ramen för pakten. På liknande sätt kommer **regelbundna dialoger att anordnas med det civila samhällets organisationer**, inklusive den akademiska världen, forskare, sociala, kulturella och ekonomiska aktörer samt näringslivet.

4. SLUTSATS

Pakten läggs fram för **politiskt godkännande av EU och partnerländerna i södra Medelhavsområdet i november 2025** i samband med Barcelonaförklaringens trettioårsjubileum.

Med hjälp av pakten formar vi vår gemensamma framtid i en anda av partnerskap och gemensamt egenansvar där vi utvecklar ett **mer integrerat, resiliert och säkert gemensamt Medelhavsområde**.

⁶⁰ Medelhavsunionen har utvecklat expertis på särskilda områden såsom utbildning, sysselsättning och ekonomisk utveckling, vatten, miljö och blå ekonomi samt krishantering och civilskydd.